

Ulstrup Mølle – fokus på "kulturhistorie og bæredygtigt håndværk på tværs af generationer". **Reetablering og installation af skalkværn og grynvifte med gangtøj.** Et projekt muliggjort med støtte på 400.000 kr. fra LAG –midlerne og 200.000 kr. fra Augustinusfonden. Projektet er igangsat og forventes afsluttet juni 2023.

LAG- ansøgning: Ulstrup Mølle har gennem snart mange år gennemgået omfattende restaureringer, senest med udskiftning af galleriet (omgangen) i 2020 og fremstår nu som en flot såvel udvendig som indvendig med fuldt fungerende inventar ved vindkraft eller ved vindstille med kraft fra en gammel el-motor, til stor glæde for de besøgende gæster. Kun mangler nu etablering af skalkværnen med grynvifte i at møllen er komplet som da den blev opført for mere end 120 år siden i 1894. Når den manglende skalkværn er etableret, vil møllen være i stand til at formale alle fire korntyper med det udstyr og på en måde som blev anvendt da møllen i sin storhedstid var i daglig drift. Se bilag: Skematisk opbygning af skal kværn. Møllen kan allerede med det igangværende inventar formale hvede og rug til f.eks. dyrefoder, og også ved rensning og sigtning producere mel til konsum, herunder de for tiden populære spelt- typer med gode bage egenskaber. Havre kan også valeses til hestefoder som i tidligere tider.

Med en funktionsduelig skalkværn, vil det være muligt at afskalle byg, og derved at producere "Perlegryn", som hvis de bliver behandlet i den allerede etablerede grynbrækker, også kan producere byggryn, et produkt som i tidligere tider var meget vigtig, som basisføde for store dele af befolkningen nemlig byggrød til alle 7 ugedage kogt på vand og om søndagen på mælk. Ulstrup Mølle er således også en vigtig turistattraktion for Kalundborg, og billedet af den idyllisk beliggende mølle benyttes da også ofte som et symbol på Kalundborgs uspolerede landskaber og kulturskatte. Men af måske endnu større betydning er møllens funktion som et naturligt midtpunkt for den lokale identitet, sammenhold og kultur – Ikke mindst i de mørkeste af vintermånederne, hvor beboerforeningen sørger for belysning af møllen, så den kan ses fra hele Ulstrup og omegn.

Genopbygningen af skalkværnen er blevet til ved et samarbejde mellem Ulstrup Mølle´s møllelaug, Møllebygger Christoffer Palle, Nyk. Falster og HRS smedefirma, Kalundborg.

”Skalkværnen” fra ide´ til virkelighed

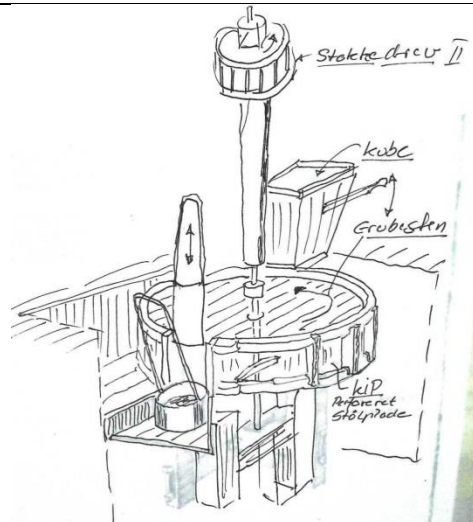
Den originale kværnsten som i mange år lå på broloftet oven på halsbjælken

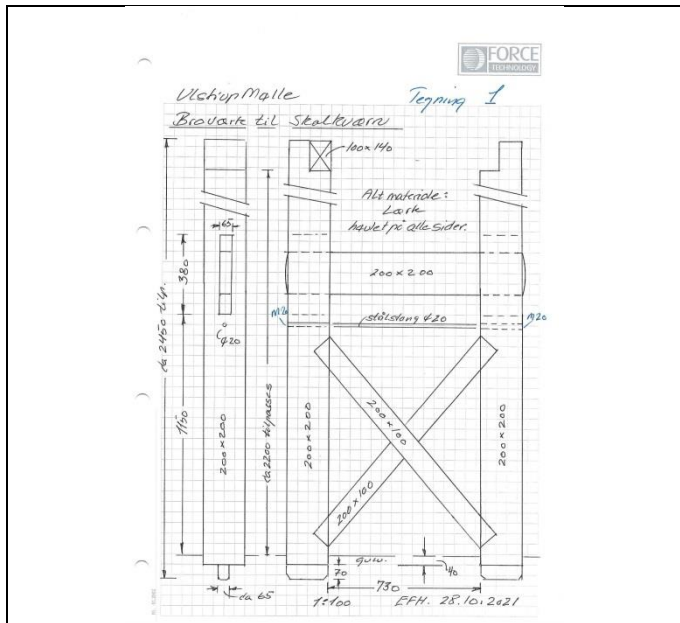
Halsbjælken genbruges fra den oprindelige gamle skalkværn

Gangtøj i ”Mademose mølle” og sådan som det vil komme til at se ud i Ulstrup Mølle

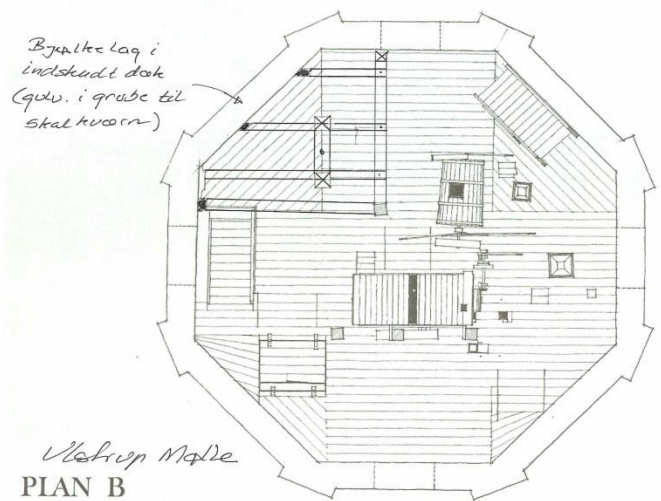
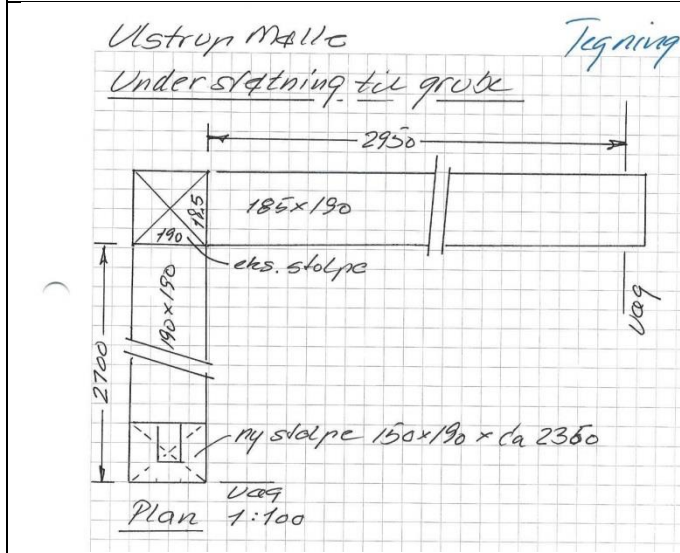

Skematisk opbygning af skalkværnen

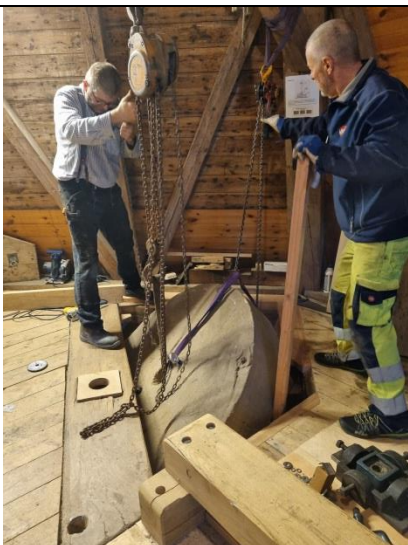
Tegning til broværket

Det nye broværk og grubbe under montering

Detaljer i grubben

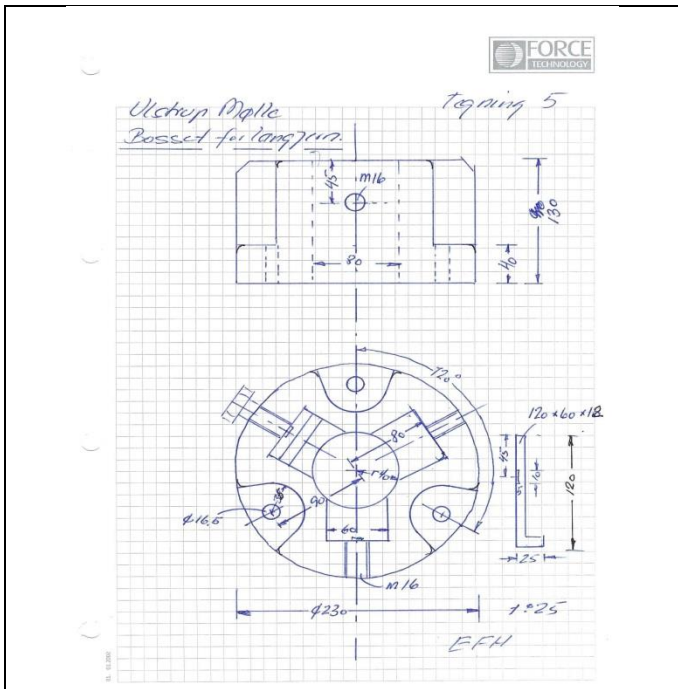
Grubens placering på basis af arkitekternes opmåling og registrering

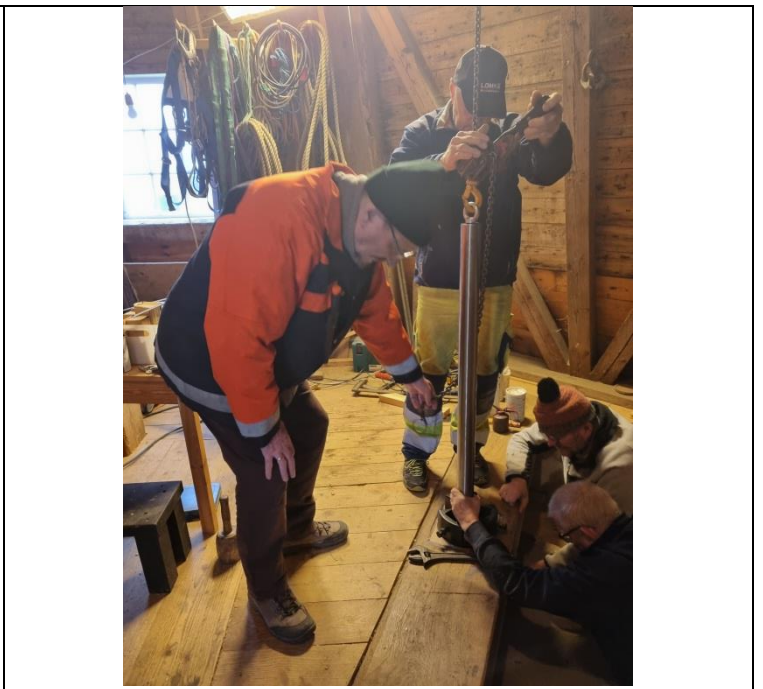
Kværnstenen hejses på plads

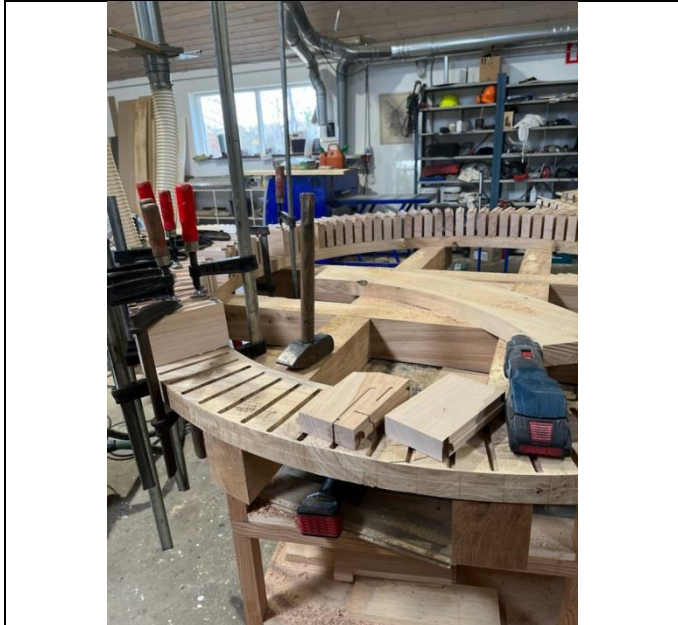
Kværnstenen på plads i grubben

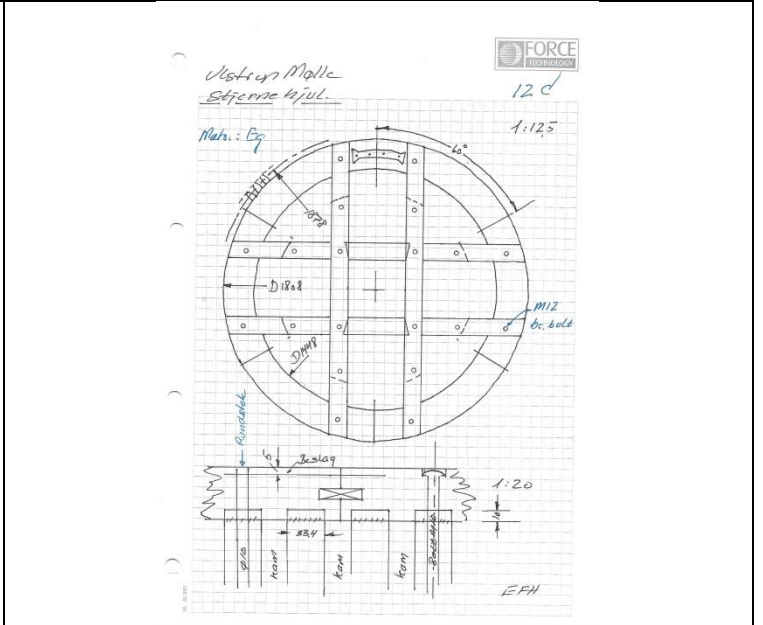
Tegning til "Bosset"

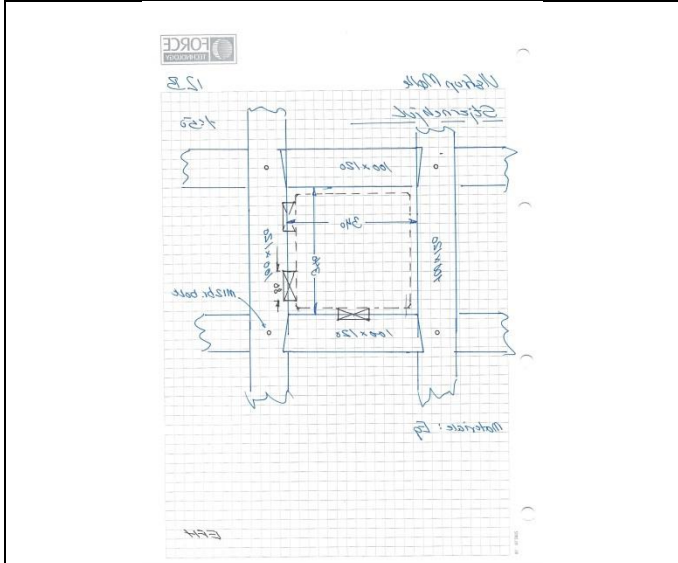
Bosset og langjern bliver monteret i Halsbjælken og stenen

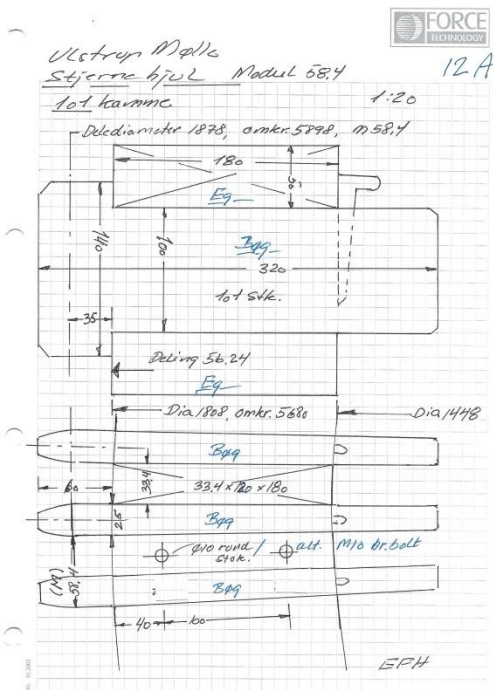
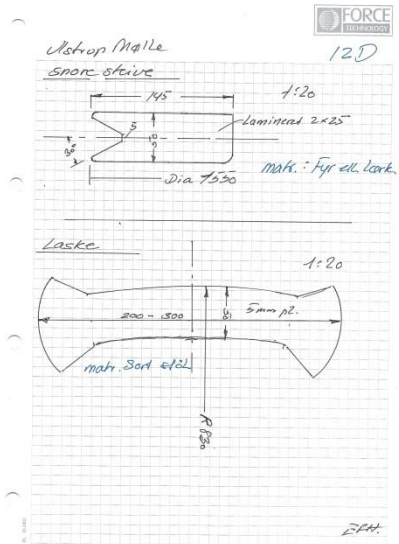

Det nye stjernehjul bliver til

Hoved tegning af stjernehjul

Konstruktions detaljer af kamme og tandmodul

De sidste montage af stjernehjulet

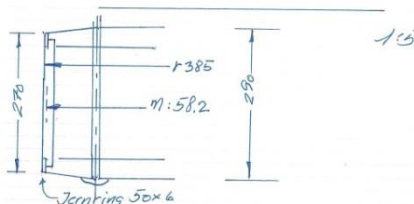
Påforing af 3 drivaksler

Det færdige resultat

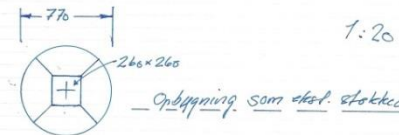

 Udstrop Mølle
 Sag nr./File No. _____ Udarb. af/Drafted by EFH _____ Dato/Date _____ Side/Page 13A
 Emne/Topic: Nyf. stokkedrev (41 støkke)

Omkreds: $41 \cdot 59\% = 2419$ mill på støkke
 Diameter: $2419 : \pi = 770$ mm
 Tand modul: $58,2$ mm

Bredde på stok = 29%
 Tykkelse på stok = 35%
 Afstand mellem støkke = $29,2\%$

1:50

1:20

Opbygning som det. stokkedrev

Grundtegning til stokkedrev

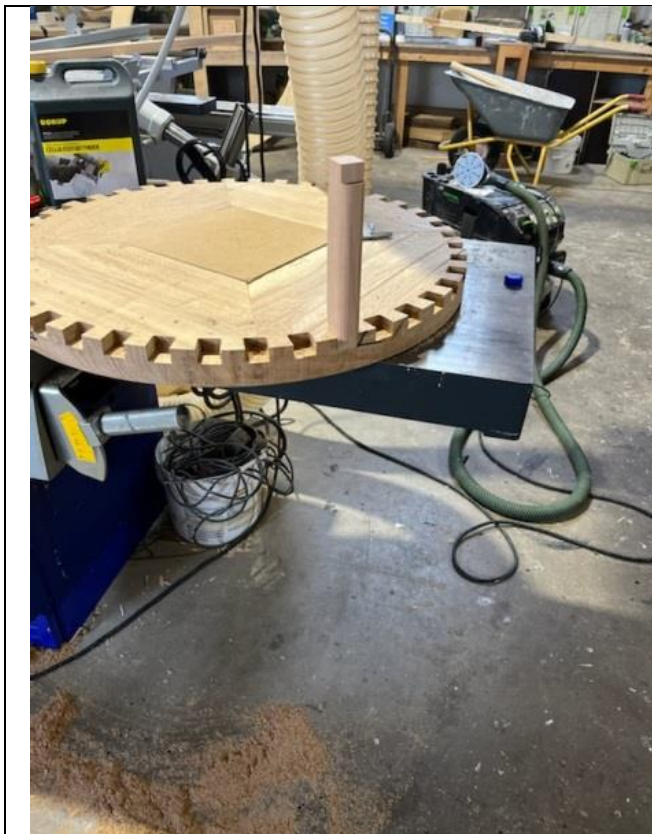

 Udstrop Mølle
 Sag nr./File No. _____ Udarb. af/Drafted by EFH _____ Dato/Date _____ Side/Page 13A
 Emne/Topic: Data for nyf. stokkedrev + opmål af Stjernehjul

Støkke dybde på skrøleværn
 Omkreds: 2510 mm mål. på støkke
 Antal støkke: 42 Diameter: $2510 : \pi = 800$

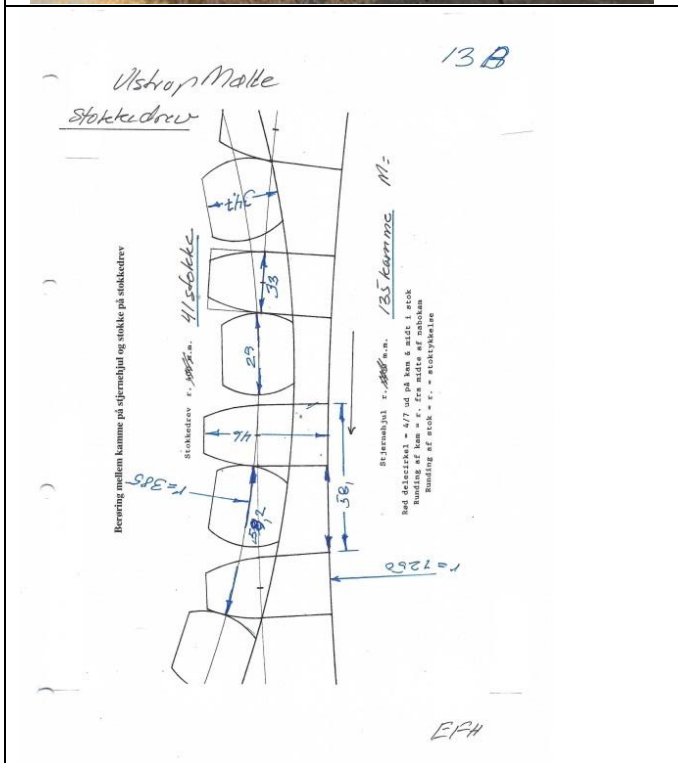
Deling: $2510 : 42 = 59,76$ mm

Stjernehjul
 Dia = 2508 mm mål på $1/4$ del af Tand
 Omkreds = $2500 \cdot \pi = 7854$ mm
 Antal kamme: 135
 Modul: $7854 : 135 = 58,2$

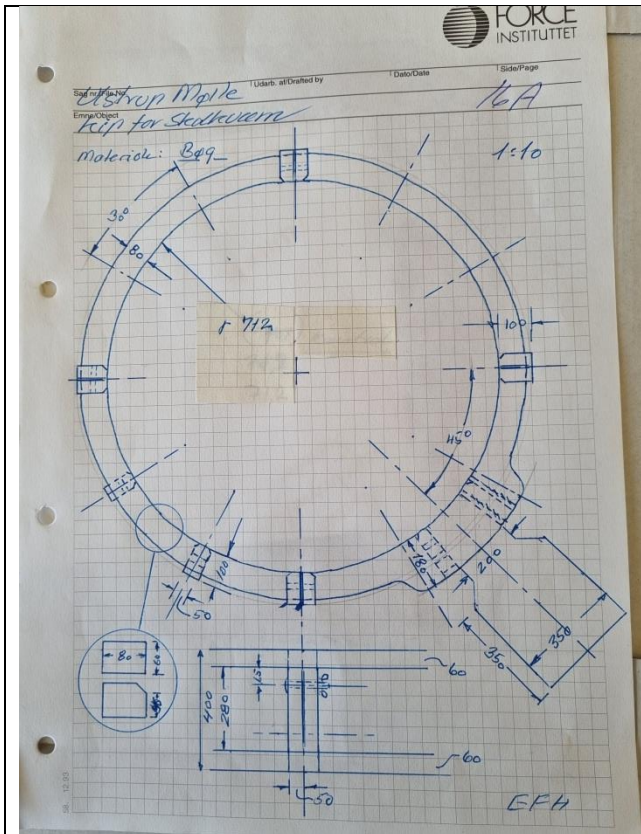
Tanddeling i stokkedrev

Det nye stokkedrev bliver til

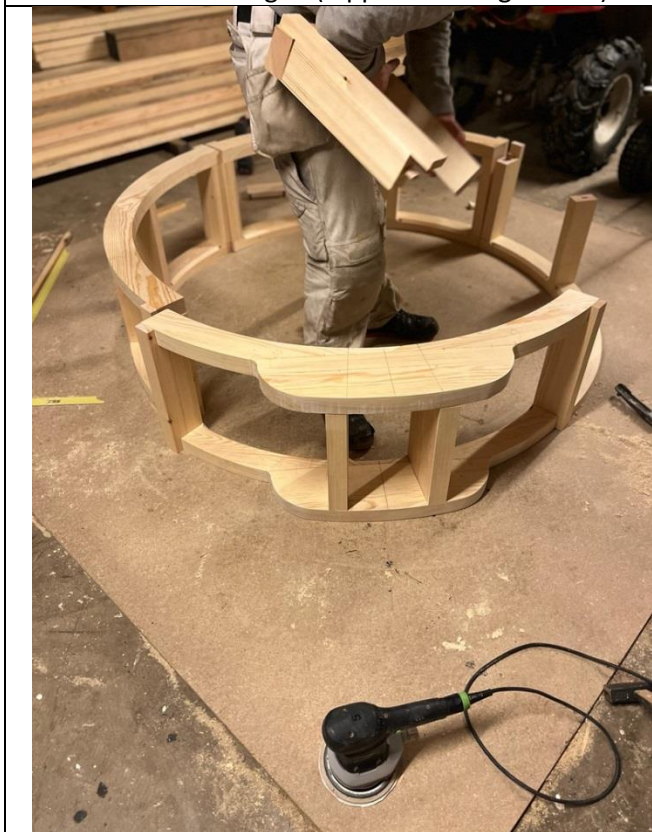
Det færdige resultat

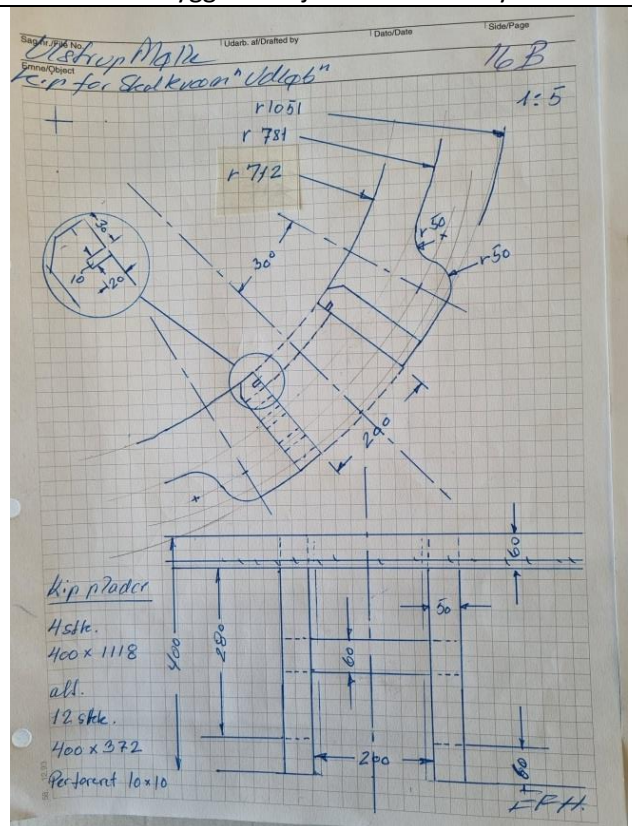
Kværnbesætningen (Kippen omkring stenen)

Møllebygger arbejde fra øverste hylde

Kværnbesætning næsten færdig

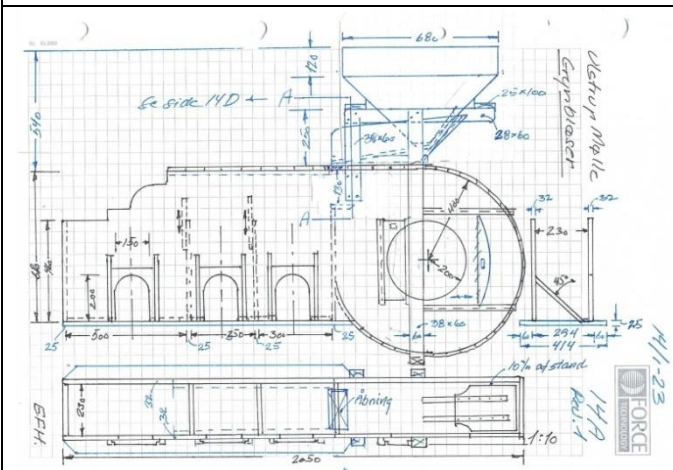
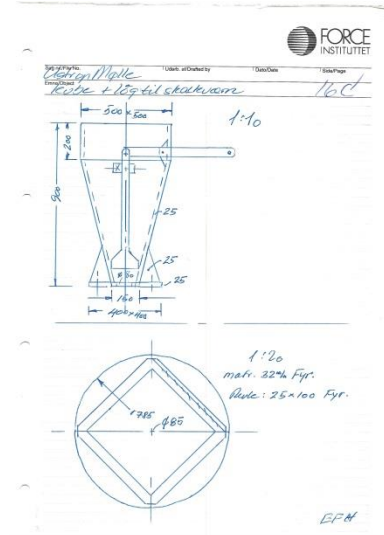
Detalje om udløbet

Låget til skalkværnen

Kuben på plads

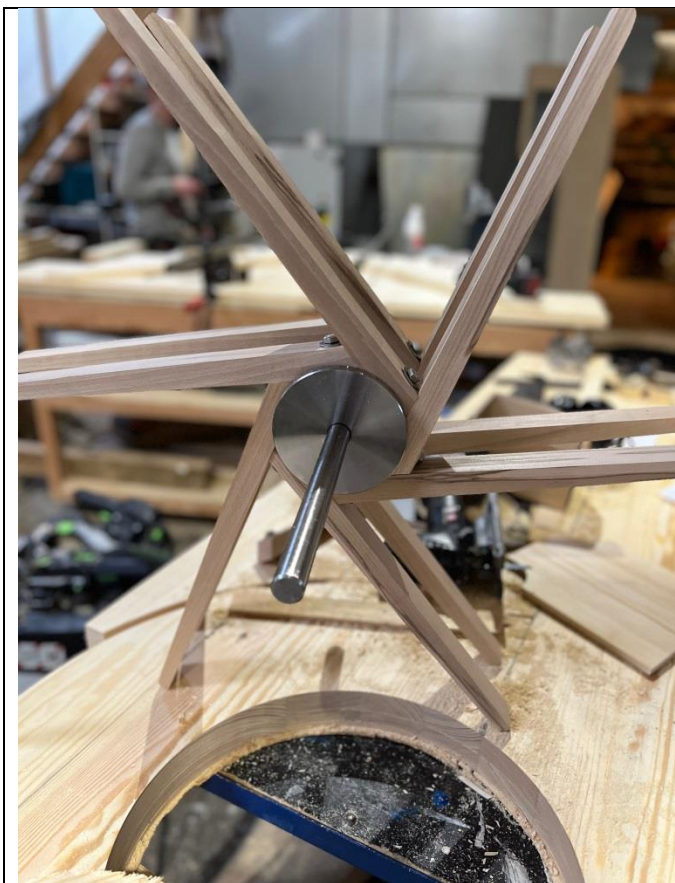

De indledende øvelser til "Grynbæseren"

Grundtegning

Det fædige resultat

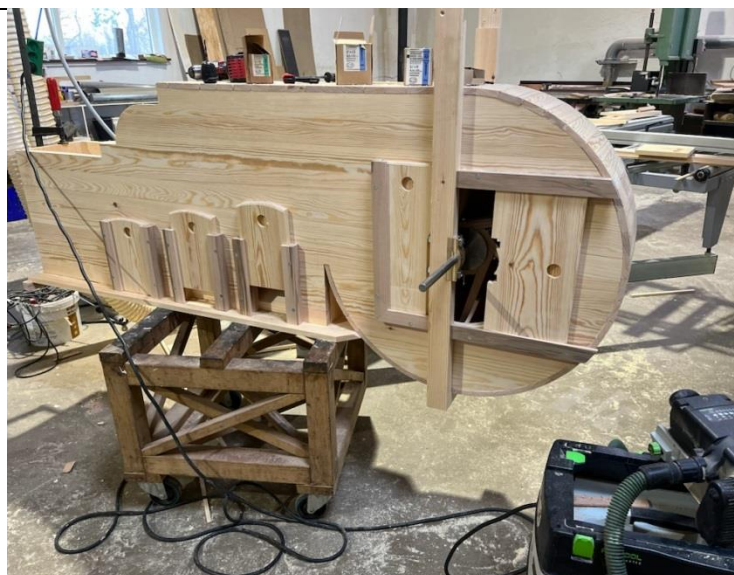
Gangtøj til grynbæser -
Blæserhjulet bliver til.

Indbygning af blæserhjulet

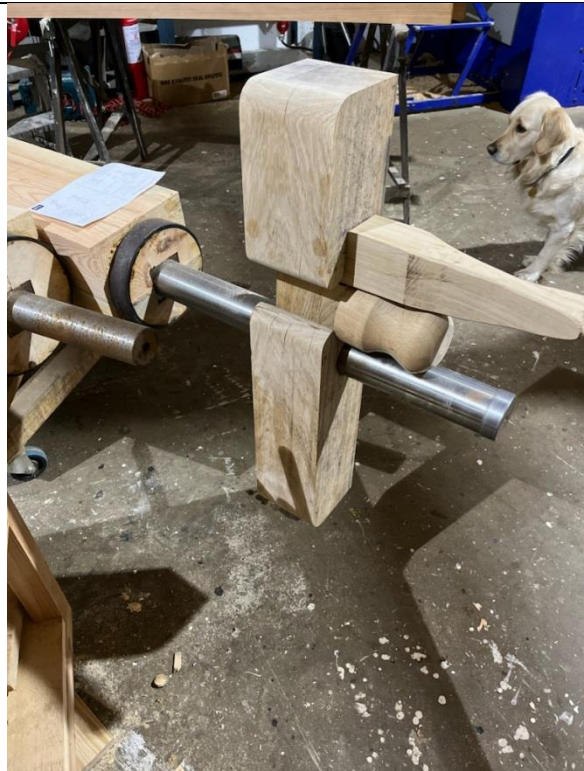
Gangtøjet med blæserhjul på plads

"Grynbæseren" næsten færdig

Medløbsskralden fra HRS stål monteret

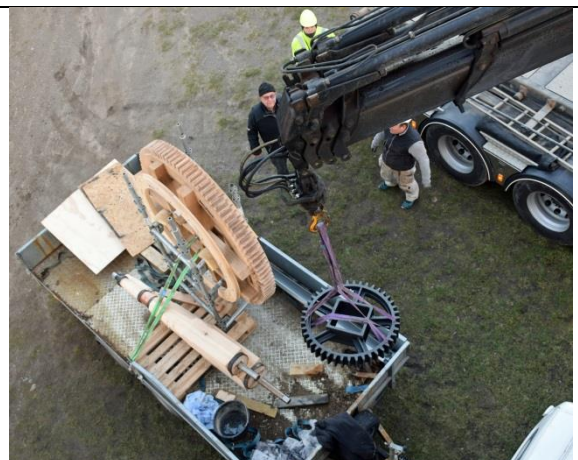

Toplejet til kraftudtaget klar til montage

Montering i Møllen den 21, 22 og 23 feb. 2023. Møllebygger Christoffer Palle og to lærlinge, Møllelauget bestående af John O Madsen, Bendt Sejer, Mogens Rosenørn, Kaj Ole Hansen, Martin Smidth, Arne Mikkelsen og Egon Frank Hansen

3 møllebyggere og gangtøjet ankommer

Kranen fra OBEL transport i arbejde

Drivakslerne bringes på plads

Det ny stjernehjul på 450 kg på vej

Tungt arbejde

Vi var heldige, kan lige komme gennem døren

Hjulet, klar til at modtage sin stående aksel

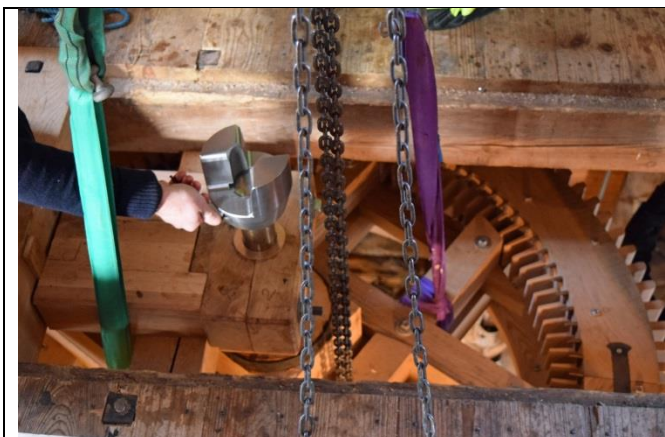
Sikkerheden skulle også være i orden

Laseren i arbejde

Knæ og kiler bliver monteret

Toplejet monteret

Knæledet monteret

Lidt planlægning er nødvendigt

Nu er det lidt spændende hvor godt tændrene i det nye stokkedrev og kørnehjulet passer sammen

Grynblæseren er også på plads

Foto serie: Martin Smidth

Fineste kvalitet fra øverste hylde

Nu mangler kun et par hundrede timers eftermontage, finjusteringer og prøvekørsler så skalkværnen kan meldes klar til arbejde.